

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XVIII): chestiunea solidarității naționale
stă mai presus de orice chestiune de controversă
- n'am scuturat toate rămășițele iobăgiei seculare ... !

noi cei ce n'am scuturat
toate rămășițele iobăgiei seculare
din măduva oaselor noastre

prezentarea
memorandului
în situația și
atmosfera
politică dată,
e inoportună

“chestiunea
solidarității
naționale
stă mai presus
de orice chestiune
de controversă
...”

Numai pe
Sandru îl
avem noi și
nici pe
acesta nu-l
știm prețui ...

1828 1902
dr. Ioan Rațiu
milita pentru
prezentarea
„fără amânare”
a
memorandului

1841 1909
Alexandru
Mocioni

1850 1912
Eugen Brote

Elena
Hossu-Longin

Acțiunea memorandistă n'a adus nici o întorsătură în bine
în situația politică a Românilor din regatul Ungariei,
ci mai degrabă a agravat-o ...

șagunism - tribunism - samănătorism

Prin cultură la putere!

2019.EU

Monograful familiei Mocioni, dr. Teodor Botiș prezenta această luptă dintr-o altă perspectivă, pe care toți cercetătorii istoriei contemporane ar trebui să o prezinte și interpreteze. La Conferința Generală Electorală a partidului național român din Ungaria și Transilvania (Sibiu - ianuarie 1892) au participat 214 delegați (212 inițial, ulterior validându-se mandatele a încă doi deputați); în absența președintelui partidului – Vincențiu Babeș, care era bolnav – lucrările au fost conduse de vicepreședintele, dr. Ioan Rațiu. După o lungă absență de pe scena politicii militante românești, la lucrările conferinței, a participat și Alexandru Mocioni, căruia tinerii i-au pregătit o primire „sărbătorească”, toți participanții considerând-o un eveniment național. În comisia formată din 40 de membri care aveau misiunea elaborării raportului privind situația politică și a unui proiect de moțiune, Al. Mocioni a participat activ la dezbateri, conturându-se deja lupta între două tabere: «...chestiunea prezentării memoriului a fost obiectul unor debateri lungi și înfocate ce au ținut aproape fără întrerupere, o zi și jumătate. **O parte a membrilor din comisiune, în frunte cu Eugen Brote**, al doilea vice-președinte al partidului, milita pentru prezentarea „fără amânare” a memorandului, iar cealaltă parte, în frunte cu Alexandru Mocioni, nu credea că e momentul potrivit pentru o acțiune atât de importantă.

La sfârșitul discuțiilor animate, înainte de votare, se trec în procesul verbal următoarele declarații și enuncieri făcute în înțelegere comună: a) Alexandru Mocioni în numele său și al soților săi de vederi și principii declară, că dâșii nu pot și nu vor lua asupra lor nici o răspundere pentru situațiunea ce se va creia și pentru eventualele rele ce se vor produce prin prezentarea memoriului fără amânare și deci la timp neoportun. b) Alexandru Mocioni și soții săi declară că **vor respecta votul contrar**, dar la executare activă a aceluia, nu vor coopera. c) **Solidaritatea partidului trebuie conservată pentru tot cazul, deci minoritatea se va supune votului majorității**».

Dacă prima luptă – cea din comisie – a fost câștigată de tabăra lui Mocioni, a doua – în plenul conferinței - a fost pierdută. La votul final în comisie «pentru propunerea lui Alexandru Mocioni au votat 19 membri, iar pentru cea contrară a lui E. Brote: 18. În ședința confidențială a tuturor delegaților, pentru prezentarea imediată a memorandumului, din cei peste 200 membri au votat 78, iar contra: 56, ceilalți s’au abținut dela votare. (...) „Decând s’a pornit lupta contra lui Mocioni – scrie V. Branisce – nu mai puteam de bucurie. Și când, în fine, a reușit conferința să „trântească” pe Mocioni, eram atât de fericiți, parcă ne-am fi văzut visul împlinit cu ochii”. „Nu uit scena, că venind după votare la hotelul Neuriehrer și trecând pe coridor văd în cameră pe doamna Elena Hossu-Longin, fiica venerabilului nostru Pop de Băsești, cu ... ochii plânși (n.a.: **bărbatul ei, Francisc Hossu-Longin, fruntașul român din Deva – decedat în 1934 – era părtașul de idei politice și amicul lui Alex. Mocioni**). Admirator sincer al acestei doamne, prezidenta harnicelor noastre femei dela Hunedoara, n’am putut în expansiunea fericită a sufletului meu, să nu mă opresc și să întreb, că în aceste ore de mare învingere națională, cum poate plânge chiar fiica unuia din vice-prezidenții noului comitet național „omogen”. Presupuneam că i s’a întâmplat o mare nenorocire”. Ștergându-și lacrimile din ochi îmi răspunse această ilustră doamnă: **„Numai pe Sandru (Alexandru Mocioni) îl avem noi și nici pe acesta nu-l știm prețui României ...”**.

Ilustra doamnă simțise în acele momente agitate ceva ce noi cam târziu am început a înțelege ... Mocioni ni-a premers în cugetare și judecată atât de departe, încât **noi cei ce n’am scuturat toate rămășițele iobăgiei seculare din măduva oaselor noastre**, vom mai trebui să facem o lungă cale de înălțare, până vom ajunge a stăpâni pe deplin acea cugetare și judecată. Conferința hotărînd prezentarea fără amânare a memorandumului, noul comitet s’a ales exclusiv din grupul cu majoritate relativă, avînd președinte pe avocatul Dr. Ioan Rațiu, iar membrii: fruntași din Ardeal și doi arădani. În conferința memorabilă a partidului național din 1892, Alexandru Mocioni a prezentat și susținut cu demnitate și sinceritate convingerea sa, care era și a elitei fruntașilor români contimporani, **că prezentarea memorandumului în situația și atmosfera politică dată, e inoportună**. Timpul potrivit pentru o acțiune atât de importantă putea fi – după părerea lui – în momentul, ce credea că va sosi, când națiunea va avea garanții suficiente despre o „prevenire binevoitoare din partea Coroanei”. **Lipsind această bunăvoință și înțelegere pentru durerile Românilor, totdeauna devotați suveranului lor legitim, demnitatea conducătorilor unui neam, conștient de idealul său național și rolul său istoric, nu putea să aleagă o altă cale pentru eliberarea lui din cătușele robiei, decât să prindă armele și cu ele să-și lichideze socotelile cu regele apostolic al Ungariei și cu guvernul său din Budapesta**».

Evenimentele care au urmat depunerii Memorandului la Viena sunt cunoscute: «Acțiunea memorandistă n'a adus nici o întorsătură în bine în situația politică a Românilor din regatul Ungariei, ci mai degrabă a agravat-o. Bărbații de stat maghiari secondăți de opinia publică, formată și agitată de presa șovinistă, nu numai că își continuă politica lor de asuprire și de exterminare a popoarelor nemaghiare, dar socoteau în miopia lor politică, întunecată și de duhul răsbunării, că a sosit momentul pentru sugrumarea, cu toate mijloacele puterii de stat, a mișcărilor naționaliste române, amuțirea pentru totdeauna a primejdioșilor agitatori și trădători de patrie».

Procesul memorandișilor a condus la „Criza Tribunei” și a publicației „Foaia Poporului”, ambele fiind «organe de publicitate ale partidului și de propagandă ale mișcării memorandiste». În acest context au apărut «hărțueli între tribuniști și conducerea partidului pentru dreptul de proprietate asupra Institutului tipografic din Sibiu, care edita aceste ziare. (...) În haosul acestor frământări și lupte ce amenințau existența partidului și în fața loviturilor, aplicate de guvernul maghiar, politicianul realist și intransigent, soldatul credincios al partidului, care era Alexandru Mocioni, nu putea să rămâie indiferent, și să nu acționeze, lealitatea și caracterul lui hotărît au strălucit în toată splendoarea lor».

Ca o mare autoritate morală și cu seninătatea unui filozof, Alexandru Mocioni afirma: «**În timpuri ... când aveam să luptăm pentru existența noastră națională, chestiunea solidarității naționale stă mai presus de orice chestiune de controversă, și disciplina de partid, pe care se bazează partidul nostru, ca orice altul, stă mai presus decât convingerile individuale**». Care ar fi fost evoluția ținuturilor din imperiu austro-ungar - locuite de români – dacă, în 1892, nu se depunea Memorandul, la Viena? Cum ar fi evoluat politica ungarilor față de români?

Istoria publicisticii bănățene înregistra la Timișoara «... dela 5/17 Martie 1880, organul național „Luminătorul”, subvenționat de mocionești, având proprietar pe protopopul Meletie Dreghiciu, iar redactor pe ginerele său, fruntașul avocat și luptător, Paul Rotariu, ziar care însă își încetă apariția la finele anului 1893, când se înființă „Dreptatea”.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xviii-143644.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xviii-143644.html. The page header includes the 'Tribuna' logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!', a navigation menu with categories like 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea', and two advertisements: 'Apartamente Sibiu' and 'Apulum Residence'. The main content area displays the article title '2019-anul tribuniștilor (XVIII):' by Marius HALMAGHI, published on 05.05.2019 at 23:08, with 165 views and 0 comments.

În: Tribuna, 5 mai 2019